

Μέλος της International Union of Psychological Science

Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία Hellenic Psychological Society

Χαιρετισμός Προέδρου ΕΛΨΕ

Αγαπητές (-οί) συνάδελφοι,

Το παρόν τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου της ΕΛΨΕ είναι το πρώτο από τα τεύχη που θα εκδώσει κατά τη διετία 2017-2019 το νέο Διοικητικό Συμβούλιο που προέκυψε από τις εκλογές που διεξήχθησαν τον περασμένο Μάιο στη Θεσσαλονίκη, στο πλαίσιο του 16ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχολογικής Έρευνας. Με την ευκαιρία αυτού του χαιρετισμού, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την εμπιστοσύνη που δείξατε σε όλα τα μέλη του νεο-εκλεγέντος Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά και προσωπικά σε εμένα. Την εμπιστοσύνη σας αυτή θα προσπαθήσουμε να τιμήσουμε με τρόπο που να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία στα επόμενα δύο χρόνια. Στο τεύχος αυτό, πέρα από τις πληροφορίες που αφορούν στις δραστηριότητες των Κλάδων της Εταιρείας, συνεχίζουμε την, τολμώ να πω, παράδοση πλέον της δημοσίευσης κειμένων εκλεκτών συναδέλφων, σχετικά με θεματικές που αφορούν στο χώρο έρευνάς τους - και όχι μόνο. Αυτή τη φορά φιλοξενούμε κείμενο του Νικόλα Χρηστάκη, Καθηγητή Κοινωνικής Ψυχολογίας, με θέμα "Επιστημονική αλήθεια και πειθώ". Θα ήθελα, επίσης, καθώς βρισκόμαστε μια ανάσα πριν από τις εορτές των Χριστουγέννων, να σας ευχηθώ ό,τι καλύτερο για τις ημέρες αυτές. Είθε το νέο Έτος να σας φέρει υγεία, δημιουργία και προσωπική επιτυχία.

Ο Πρόεδρος

Σπύρος Τάνταρος

Σε αυτό το τεύχος

-Χαιρετισμός Προέδρου ΕΛΨΕ	1
-Σημείωμα υπευθύνων σύνταξης	2
-Τακτική Συνέλευση ΕΛΨΕ 2017	3
-ΝΕΑ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	4
◆ Αναπτυξιακή ψυχολογία	4
◆ Γνωστική ψυχολογία	5
◆ Εργασιακή και οργανωσιακή ψυχολογία	6
◆ Κλινική ψυχολογία και ψυχολογία της υγείας	7
◆ Κοινωνική ψυχολογία	8
◆ Νευροψυχολογία	8
◆ Πολιτική ψυχολογία	9
◆ Συμβουλευτική ψυχολογία	9
◆ Σχολική ψυχολογία	10
◆ Ψυχολογία των ΜΜΕ και τεχνολογία	11
-Επιστημονική αλήθεια και πειθώ Νικόλας Χρηστάκης, Παν/μιο Αθηνών	12

Η Έκδοση

Υπεύθυνοι Σύνταξης:

-Ιωάννης Δημάκος idimakos@upatras.gr
-Αλέξιος Αρβανίτης a.arvanitis@uoc.gr

Επισκεφθείτε την Ιστοσελίδα της ΕΛΨΕ στη
διεύθυνση: <http://www.elpse.gr/>

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Μετά από απόφαση του Δ.Σ της ΕΛΨΕ, στο Ενημερωτικό Δελτίο της Εταιρείας θα δημοσιεύονται μόνο πληροφορίες οι οποίες αφορούν στις επιστημονικές δραστηριότητες των Κλάδων της Εταιρείας (οργάνωση συνεδρίων, ημερίδων, συμποσίων, δημοσιεύσεις, εκδόσεις των κλάδων). Οι σχετικές πληροφορίες θα αποστέλλονται, μετά από σχετική πρόσκληση, από τους συντονιστές των Κλάδων στους υπεύθυνους σύνταξης του Δελτίου. Η ευθύνη για την ακρίβεια των πληροφοριών που δημοσιεύονται εναπόκειται στους αποστέλλοντες. Οι συντάκτες διατηρούν το δικαίωμα φραστικής σύντμησης, σύνοψης και αλλαγής του ύφους στις ανακοινώσεις προκειμένου αυτές να εναρμονίζονται με το σύνολο.

Σημείωμα υπευθύνων σύνταξης

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Σας καλωσορίζουμε στο τεύχος 33 του ενημερωτικού δελτίου της ΕΛΨΕ. Το παρόν ενημερωτικό δελτίο είναι το πρώτο της διετίας 2017—2019 και το πρώτο μετά τις εκλογές για το ΔΣ της Εταιρείας που διεξήχθησαν στο περιθώριο του πρόσφατου συνεδρίου της ΕΛΨΕ στη Θεσσαλονίκη (Μάιος 2017). Αναλαμβάνοντας την ευθύνη της σύνταξης του δελτίου από τους προκατόχους μας, Νίκο Μακρή και Κλεοπάτρα Διακογιώργη, θέλουμε να τους ευχαριστήσουμε για το έργο που προσέφεραν τα προηγούμενα χρόνια. Ελπίζουμε να μπορέσουμε να φανούμε αντάξιοι συνεχιστές του έργου τους.

Η δημοσίευση του 33ου τεύχους του ενημερωτικού δελτίου συμπίπτει με τον εορτασμό των 30 χρόνων από την ίδρυση του πρώτου Τμήματος Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, που ήρθε να καλύψει ένα μεγάλο κενό στον ελλαδικό χώρο και σηματοδότησε την απαρχή των αυτοτελών σπουδών Ψυχολογίας στην Ελλάδα. Στην ίδρυση του τμήματος πρωτοστάτησε η Μαρία Χουρδάκη, στην μνήμη της οποίας ήταν αφιερωμένη η ημερίδα που έλαβε χώρα στο Ρέθυμνο και για την οποία μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα στις σελίδες του δελτίου.

Σκεπτόμενοι την αξία της συνεισφοράς της Μαρίας Χουρδάκη, διαισθανόμαστε την αξία της συνεισφοράς όλων των επιστημόνων που έχουν συμβάλει στη δημιουργία και την ανάπτυξη της ΕΛΨΕ. Πάνω σε αυτή την κληρονομιά έχουμε χρέος να στηριχθούμε και να προσθέσουμε τη δική μας συμβολή. Το ενημερωτικό δελτίο της ΕΛΨΕ εντάσσεται στην προσπάθεια της ενημέρωσης για τις δραστηριότητες των Κλάδων και της δημιουργίας

της αίσθησης μιας ενιαίας ακαδημαϊκής κοινότητας. Ακόμη κι αυτή η μικρή συμβολή απαιτεί την επικοινωνία των συντακτών του δελτίου με όλους τους συντονιστές των Κλάδων και με τη σειρά τους, των συντονιστών των Κλάδων με όλα τα μέλη της ΕΛΨΕ. Με την ευθύνη του συντονισμού αυτής της προσπάθειας έχουμε τη χαρά να έχουμε μια συνολική εικόνα και να παρατηρούμε τη σθεναρή συνέχιση του έργου της κοινότητας των ακαδημαϊκών ψυχολόγων σε δύσκολες εποχές.

Στο παρόν δελτίο εκτός από τα νέα των Κλάδων της Εταιρείας μπορείτε να διαβάσετε και το πολύ ενδιαφέρον άρθρο με τίτλο «Επιστημονική Αλήθεια και Πειθώ» του συναδέλφου Νικόλα Χρηστάκη από το Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Παρακαλούμε όποια ή όποιος συνάδελφος θα επιθυμούσε να συνεισφέρει ένα άρθρο στο επόμενο τεύχος να επικοινωνήσει μαζί μας. Το άρθρο θα μπορούσε να είναι αμιγώς επιστημονικό και να φωτίζει πτυχές της επικαιρότητας (πρόσφατο είναι το παράδειγμα του νόμου για την αναγνώριση ταυτότητας φύλου όπου θα ήταν χρήσιμη η ψυχολογική οπτική) ή να αναφέρεται σε περιστατικά και πρόσωπα που έχουν σηματοδέψει την πορεία της ΕΛΨΕ στο παρελθόν. Σκοπός αυτής της στήλης θα είναι να τιμά το παρελθόν, να αναλύει το παρόν και γιατί όχι, να προσφέρει προτάσεις για το μέλλον.

Με την ελπίδα της συνέχισης και της επέκτασης της μεταξύ μας γόνιμης επικοινωνίας, ευχόμαστε καλές γιορτές σε όλους.

Οι συντάκτες του δελτίου,

Ιωάννης Δημάκος
Αλέξιος Αρβανίτης

Τακτική συνέλευση ΕΛΨΕ 2017

Στο πλαίσιο του 16ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχολογικής Έρευνας, στις 13 Μαΐου στη Θεσσαλονίκη, έλαβε χώρα η εκλογο-απολογιστική συνέλευση της ΕΛΨΕ.

1) Για το **διοικητικό συμβούλιο** εξελέγησαν οι:

Σπύρος Τάνταρος, Πρόεδρος

Μαριέττα Παπαδάτου-Παστού, Γραμματέας

Ελβίρα Μασούρα, Ταμίας

Μέλη:

Μαρία Πλατσίδου

Κωνσταντίνος Πετρογιάννης

Δημήτρης Πνευματικός

Ιωάννης Δημάκος

Αλέξης Αρβανίτης

2) Διευθυντής του **περιοδικού «ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ»** εξελέγη ο Νίκος Μακρής.

Αναπληρωτές Διευθυντές Σύνταξης:

Ευαγγελία Γαλανάκη

Μαρία-Ελένη Κοσμίδου

Ιωάννα Μπίμπου-Νάκου

Βασίλης Παυλόπουλος

Βοηθός Σύνταξης

Αλεξάνδρα Καρούσου

3) Νέοι **συντονιστές των Κλάδων** εξελέγησαν οι:

Κλάδος Αναπτυξιακής Ψυχολογίας: Ασημίνα Ράλλη και Κλεοπάτρα Διακογιώργη

Κλάδος Γνωστικής Ψυχολογίας: Ελισάβετ Χρυσόχοου και Ειρήνη Σκοπελίτη

Κλάδος Διαπολιτισμικής Ψυχολογίας: Βασίλης Παυλόπουλος και Πετρούλα Παναγιωτοπούλου

Κλάδος Εργασιακής και Οργανωσιακής Ψυχολογίας: Κώστας Παπαχριστόπουλος και Δέσποινα Ξανθοπούλου

Κλάδος Θετικής Ψυχολογίας: Δεν εκπροσωπείται

Κλάδος Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχολογίας της Υγείας: Ευγενία Γεωργάκα και Ηλίας Κουρκούτας

Κλάδος Κοινωνικής Ψυχολογίας: Αφροδίτη Μπάκα και Τηλέμαχος Ιατρίδης

Κλάδος Νευροψυχολογίας: Μαριέττα Παπαδάτου-Παστού και Στέλλα Γιακουμάκη

Κλάδος Πολιτικής Ψυχολογίας: Ευαγγελία Φίγγου και Ξένια Χρυσόχοου

Κλάδος Ψυχολογίας της Προσωπικότητας: Δεν εκπροσωπείται

Κλάδος Συμβουλευτικής Ψυχολογίας: Χριστίνα Αθανασιάδου και Καλλιόπη Κουενού

Κλάδος Σχολικής Ψυχολογίας: Ειρήνη Δερμιτζάκη και Διαμάντω Φιλιππάτου

Κλάδος Ψυχολογίας των ΜΜΕ και Τεχνολογίας: Αγγελική Γαζή και Αντώνης Γαρδικιώτης

Σημειώνεται ότι το **17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας** θα πραγματοποιηθεί στις 16-19 Μαΐου 2019, σε συνεργασία με τα δύο Παιδαγωγικά Τμήματα (Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών) του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Το Συνέδριο θα λάβει χώρα στο Ramada Plaza Thraki Hotel (πρώην Thraki Palace). Πρόεδρος του Συνεδρίου και της Οργανωτικής Επιτροπής θα είναι ο κ. Νίκος Μακρής. Η κ. Δέσποινα Σακκά θα είναι Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής.

Κλάδος αναπτυξιακής ψυχολογίας

Συντονίστριες: Ασημίνα Ράλλη και Κλεοπάτρα Διακογιώργη

Διοργάνωση του 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου Αναπτυξιακής Ψυχολογίας με Διεθνή Συμμετοχή, με τίτλο «Άνθρωπος μικρός, μεγάλος, μέγας!».

Στις 10-13 Μαΐου 2018 θα διεξαχθεί το επόμενο συνέδριο του κλάδου Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, σε συνδιοργάνωση με το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Το συνέδριο θα γίνει στη Θεσσαλονίκη, στο Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων (ΚΕΔΕΑ).

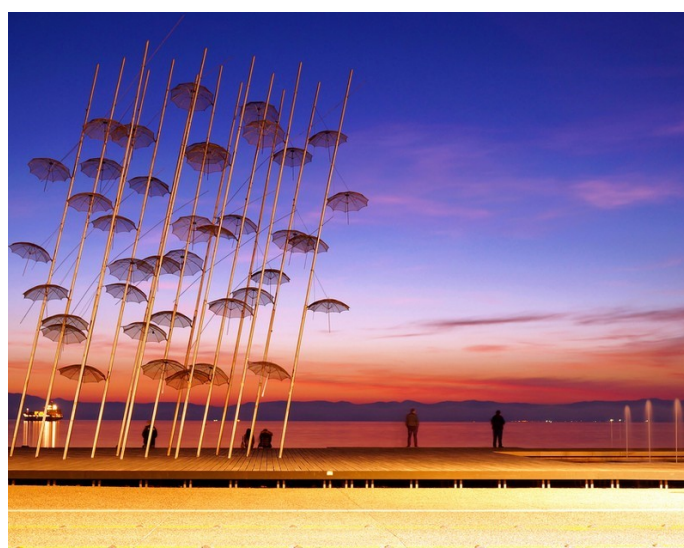
Οι γλώσσες του συνεδρίου θα είναι ελληνικά και αγγλικά και αναμένεται να προσελκύσει πλήθος επιστημόνων από την ελληνική και τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να δείτε την ιστοσελίδα του συνεδρίου στον παρακάτω σύνδεσμο:

<http://developmentalpsychology2018.gr>

Ως Οργανωτική Επιτροπή του συνεδρίου, με ιδιαίτερη χαρά σας προσκαλούμε να συμμετάσχετε στο συνέδριο και να συμβάλετε σε έναν γόνιμο επιστημονικό διάλογο!

Η Πρόεδρος,

Μαρία Πλατσίδου

Κλάδος γνωστικής ψυχολογίας

Συντονίστριες: Ελισάβετ Χρυσοχόου και Ειρήνη Σκοπελίτη

Το Σάββατο 16/9/2017 πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στο Αμφιθέατρο Δρακόπουλος του Πανεπιστημίου Αθηνών, η ημερίδα που διοργάνωσε ο Κλάδος Γνωστικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ, το ΕΚΠΑ και οι Εκδόσεις Gutenberg προς τιμήν της Στέλλας Βοσνιάδου, Ομότιμης Καθηγήτριας του Τμήματος ΜΙΘΕ του ΕΚΠΑ, με θέμα: "Νόηση και μάθηση υπό το πρίσμα της εννοιολογικής αλλαγής". Την οργάνωση της ημερίδας ανέλαβε για λογαριασμό του Κλάδου η οργανωτική επιτροπή αποτελούμενη από τους Ελισάβετ Χρυσοχόου, Ειρήνη Σκοπελίτη, Γιάννη Δημάκο και Πέτρο Ρούσσο.

Την ημερίδα παρακολούθησαν μέλη ΔΕΠ από Πανεπιστήμια της χώρας, εκπαιδευτικοί, επαγγελματίες ψυχικής υγείας και φοιτητές. Χαιρόμαστε που η επιθυμία των μελών του Κλάδου να τιμηθεί η εξαιρετική ακαδημαϊκός, βραβευμένη με σημαντικές διακρίσεις και διεθνή αναγνώριση, καθηγήτρια Στέλλα Βοσνιάδου, υλοποιήθηκε στο πλαίσιο μιας ημερίδας για την Εννοιολογική Αλλαγή - το έργο ζωής για την κα Βοσνιάδου - εμπνέοντας, ελπίζουμε, μέσα από τις ομιλίες προς νέες σχετικές αναζητήσεις.

Κλάδος εργασιακής και οργανωσιακής ψυχολογίας

Συντονιστές: Δέσποινα Ξανθοπούλου και Κώστας Παπαχριστόπουλος

A. Νέα σχετικά με τον Κλάδο Εργασιακής και Οργανωσιακής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ:

Ο Αναπληρωτής Καθηγητής Ιωάννης Νικολάου και η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαρία Βακόλα από το Οικονομικό Παν/μιο Αθηνών ανέλαβαν την διοργάνωση του 6ου EAWOP Early Career Summer. Το Summer School απευθύνεται σε τελειόφοιτους διδακτορικούς φοιτητές και νέους ερευνητές της Οργανωσιακής Ψυχολογίας από όλη την Ευρώπη, πραγματοποιείται υπό την αιγίδα και την υποστήριξη του EAWOP (European Association of Work & Organizational Psychology) και του Οικονομικού Παν/μίου Αθηνών και θα διεξαχθεί στο Ηράκλειο, Κρήτης μεταξύ 2-6 Ιουνίου 2018. Μεταξύ των ομιλητών περιλαμβάνονται οι Frederik Anseel, Gilad Chen, Jose M. Cortina, Guido Hertel, Edwin A.J. van Hooff και Δέσποινα Ξανθοπούλου.

Περισσότερες πληροφορίες στο

<http://www.eawop.org/next-school2>

B. Συμμετοχή σε Συντακτικές Επιτροπές Επιστημονικών Περιοδικών ή άλλες επιτροπές

Ο Ιωάννης Νικολάου (Αναπλ. Καθηγητής, ΟΠΑ) ανέλαβε τη θέση του μέλους της Συντακτικής Επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού *Journal of Business and Psychology*.

Ο Αλέξανδρος-Σταμάτιος Αντωνίου (Επίκουρος Καθηγητής, ΕΚΠΑ) ανέλαβε τη θέση του μέλους της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού *Stress and Health*.

Κλάδος κλινικής ψυχολογίας και ψυχολογίας της υγείας

Συντονιστές: Ηλίας Κουρκούτας και Ευγενία Γεωργάκα

Ημερίδες

Ο Κλάδος Κλινικής Ψυχολογίας και Ψυχολογίας της Υγείας, σε συνεργασία με τον Κλάδο Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, οργάνωσαν ημερίδα με θέμα «Η θεραπευτική σχέση στην κλινική και συμβουλευτική ψυχολογία», που έλαβε χώρα το Σάββατο 21 Οκτωβρίου 2017 στην Αθήνα.

Συμμετοχή του Κλάδου σε συνέδρια

Ο Κλάδος συμμετείχε στο 16^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας της ΕΛΨΕ (Θεσσαλονίκη, 10-14 Μαΐου 2017) με προσκεκλημένο συμπόσιο με τίτλο «Νεανική παραβατικότητα: Κλινικές και ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις», που οργανώνει η κα. Ιωάννα Μπίμπου-Νάκου. Πραγματοποιήθηκαν επίσης, υπό την αιγίδα του Κλάδου, τα παρακάτω εργαστήρια: α) από τον κο. Ηλία Κουρκούτα με θέμα «Ψυχοθεραπευτικές παρεμβάσεις σε παιδιά/εφήβους και οικογένειες με ιδιαίτερες δυσκολίες/διαταραχές: Ένα ολιστικό μοντέλο με βάση τη συστημική ψυχοδυναμική προσέγγιση και τη θεωρία της ψυχικής ανθεκτικότητας», β) από την κα. Αντωνία Πασχάλη και τον κο. Γεώργιο Τσίτσα με θέμα «Βασική εκπαίδευση στις τεχνικές της Συνέντευξης Κινητοποίησης (M.I.)», γ) από την κα. Έλενα Χάιντς με θέμα «Εικόνα σώματος και διατροφικές διαταραχές: Παρουσίαση ενός μοντέλου παρέμβασης, όπου συνδυάζεται η Γνωστική Συμπεριφορική με τη Θεραπεία Σχημάτων και Ασκήσεις Εικόνας Σώματος», και δ) από την κα. Ντιάνα Χαρίλα με θέμα «Η σημασία της εποπτικής σχέσης στην κλινική εποπτεία».

Ομάδες εργασίας

Στο πλαίσιο του Κλάδου συστάθηκε τον Ιούνιο 2016 μία ομάδα εργασίας με θέμα την *καθιέρωση δόκιμης ορολογίας στην κλινική ψυχολογία και την ψυχολογία της υγείας*. Επίσης τον Ιανουάριο 645¹ συστάθηκε ομάδα εργασίας με θέμα την *επεξεργασία*

στρατηγικής για τον προσδιορισμό της ταυτότητας και του ρόλου του ψυχολόγου-ψυχοθεραπευτή στην Ελλάδα.

Δραστηριότητες / Διακρίσεις μελών

Η κα. Αθηνά Ανδρουτσοπούλου μαζί με την συνεργάτιδά της κ. Μαρία Βίου κέρδισαν τον Ιούλιο 2017 το πρώτο βραβείο αναρτημένων ανακοινώσεων στο Παγκόσμιο Συνέδριο Ψυχοθεραπείας (World Psychotherapy Congress- WPC) στο Παρίσι.

Η κα. Παγώνα Ρούσση ανέλαβε από το 2016 ως αναπληρώτρια διευ-θύντρια σύνταξης στο ξενόγλωσσο περιοδικό *Translational Behavioral Medicine*.

Η κα. Ευγενία Γεωργάκα ανέλαβε από το 2012 ως αναπληρώτρια διευ-θύντρια σύνταξης στο ξενόγλωσσο περιοδικό *International Journal of Di-logical Science*.

Η κα. Αντωνία Πασχάλη εκλέχθηκε Εθνική Αντιπρόσωπος (National Delegate) για την Ελλάδα στην European Health Psychology Society (EHPS)

Ο κ. Ευάγγελος Καραδήμας είναι μέλος της Executive Committee της European Health Psychology Society (EHPS) – National Delegates Officer (2016-).

Ο κ. Ηλίας Κουρκούτας εκλέχθηκε Regional Representative για την Ευρώπη της ISIPAR–International Society For Interpersonal Acceptance-Rejection (2016-)

Ο κ. Γιώργος Κουλιεράκης εκλέχθηκε Πρόεδρος του ΔΣ της Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής παρέμβασης σε Καταστάσεις Μαζικών Καταστροφών (2013-2019).

Η κα. Αναστασία Τσαμπαρλή από τον Σεπτέμβριο του 2016 είναι μέλος του διδακτικού σώματος του Τμήματος Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Ζεύγους του International Psychotherapy Institute, Washington.

Κλάδος κοινωνικής ψυχολογίας

Συντονιστές: Τηλέμαχος Ιατρίδης και Αφροδίτη Μπάκα

11ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνικής Ψυχολογίας

Ο κλάδος Κοινωνικής Ψυχολογίας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας, σε συνεργασία με το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία και το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης διοργάνωσε και πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία το 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνικής Ψυχολογίας στη Σχολή Επιστημών Αγωγής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης στην Αλεξανδρούπολη, από την Παρασκευή 1 Δεκεμβρίου μέχρι την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου 2017. Στο συνέδριο συμμετείχαν με προφορικές ανακοινώσεις και αναρτημένες εργασίες κοινωνικοί ψυχολόγοι από

όλα τα πανεπιστήμια της Ελλάδας αλλά και από Πανεπιστήμια του εξωτερικού, καθιστώντας το πρόγραμμα ιδιαίτερα πλούσιο σε περιεχόμενο. Οι περιλήψεις των ανακοινώσεων μπορούν να βρεθούν στον ιστότοπο: <http://socpsy.pblogs.gr/programma-synedrioy.html>

Συμμετοχή του Κλάδου με προσκεκλημένο συμπόσιο

Ο Κλάδος συμμετείχε στο 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας της ΕΛΨΕ (Θεσσαλονίκη, 10-14 Μαΐου 2017) με προσκεκλημένο συμπόσιο με τίτλο «Η συμβολή της κοινωνικής ψυχολογίας στην εκπαίδευση», που διοργάνωσαν οι Μαρία Γκέκα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, και η Άρτεμις Γιώτσα, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Κλάδος νευροψυχολογίας

Συντονίστριες: Στέλλα Γιακουμάκη και Μαριέττα Παπαδάτου-Παστού

Ο Κλάδος Νευροψυχολογίας ολοκλήρωσε τη δημιουργία της ιστοσελίδας του. Περισσότερες πληροφορίες στο σύνδεσμο: <http://elpse.com/nevropsychologia/>

Κλάδος πολιτικής ψυχολογίας

Συντονιστές: Ξένια Χρυσοχόου και Ευαγγελία Φίγγου

Ο κλάδος Πολιτικής Ψυχολογίας

α) συμμετείχε στο 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο της ΕΛΨΕ με το προσκεκλημένο συμπόσιο με θέμα: "Αντιμέτωποι με την Κρίση: Νοηματοδοτήσεις, Διομαδικές σχέσεις και Πολιτική συμμετοχή"
Διοργανώτριες/Πρόεδροι: Ξένια Χρυσοχόου, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Δέσποινα Σακκά, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Συζητήτρια: Ξένια Χρυσοχόου, Πάντειο Πανεπιστήμιο

β) σε συνεργασία με τα Παιδαγωγικά Τμήματα του Δ.Π.Θ. πραγματοποίησε ημερίδα/workshop

με θέμα: «Λαϊκισμός», «Ριζοσπαστικοποίηση» και η αποποίηση της πολιτικής την Πέμπτη 74 Νοεμβρίου 2017, 16:00-20:30, στο Παλιό Κτίριο Παιδαγωγικών Τμημάτων, στην Αλεξανδρούπολη.

γ) υπέβαλε πρόταση για ειδικό αφιέρωμα με τίτλο "Η πολιτική Ψυχολογία στην Ελλάδα" στο περιοδικό Ψυχολογία της ΕΛΨΕ η οποία έγινε δεκτή από την Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού. Το αφιέρωμα βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας, ενώ αναμένεται η διαδικασία υποβολής και αναθεώρησης να έχει ολοκληρωθεί στο τέλος του Μαΐου 2018.

Κλάδος συμβουλευτικής ψυχολογίας

Συντονίστριες: Χριστίνα Αθανασιάδου και Καλλιόπη Κουνεού

Στις 21 Οκτωβρίου 2017, ο Κλάδος Συμβουλευτικής Ψυχολογίας διοργάνωσε από κοινού με τον Κλάδο Κλινικής Ψυχολογίας της ΕΛ.Ψ.Ε. Επιστημονική Ημερίδα με θέμα «Η θεραπευτική σχέση στην Κλινική και Συμβουλευτική Ψυχολογία». Στην Ημερίδα, η οποία πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στην Αθήνα, στο Αρεταίειο Νοσοκομείο, συμμετείχαν ως προσκεκλημένοι ομιλητές διακεκριμένοι συνάδελφοι των δύο Κλάδων, ενώ την οργάνωση της Ημερίδας ανέλαβαν οι συνάδελφοι Κ. Ρότσικα, Α. Γιοβαζολιάς, Γ. Τσίτσας, και Λ. Μπήτρου.

Το επόμενο, 7ο Πανελλήνιο, Συνέδριο του Κλάδου με τίτλο «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Κοινωνικά Ευάλωτες Ομάδες: Κάνοντας το Αόρατο Ορατό» θα πραγματοποιηθεί στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στο Βόλο, στις 8-11 Νοεμβρίου 2018. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής είναι ο συνάδελφος Γιώργος

Κλεφτάρας, καθηγητής στο Τμήμα Ειδικής Αγωγής. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα: <https://www.counsellingpsychology2018.gr/>

Κλάδος σχολικής ψυχολογίας

Συντονιστές: Ειρήνη Δερμιτζάκη και Διαμάντω Φιλιππάτου

2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Σχολικής Ψυχολογίας

«Σχολική Ψυχολογία, Εκπαίδευση και Κοινωνία: Συνεργασίες και Προκλήσεις», 19-22 Οκτωβρίου 2017, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος

Το 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Σχολικής Ψυχολογίας με τίτλο «*Σχολική Ψυχολογία, Εκπαίδευση και Κοινωνία: Συνεργασίες και Προκλήσεις*» συνδιοργανώθηκε με επιτυχία από τα Παιδαγωγικά Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και τον Κλάδο Σχολικής Ψυχολογίας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας στις 19-22 Οκτωβρίου 2017 στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στον Βόλο. Πρόεδροι της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου ήταν η κ. Ε. Δερμιτζάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και η κ. Δ. Φιλιππάτου, Επίκουρη Καθηγήτρια Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας: Μαθησιακών Δυσκολιών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στο Συνέδριο συμμετείχαν μέλη ΔΕΠ από πανεπιστήμια Ελλάδας και Κύπρου, ερευνητές από πανεπιστημιακά τμήματα Ελλάδας και εξωτερικού, σχολικοί ψυχολόγοι, εκπαιδευτικοί και στελέχη εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, παιδοψυχίατροι, ειδικοί παιδαγωγοί, λογοπεδικοί, άλλοι ειδικοί ψυχικής υγείας από εθνικούς και κοινοτικούς φορείς εκπαίδευσης και ψυχικής υγείας του παιδιού και του εφήβου, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες.

Κεντρικοί στόχοι του Συνεδρίου ήταν η ανάδειξη της έρευνας και των καλών πρακτικών που επιτελούνται στο πεδίο της Σχολικής Ψυχολογίας, η προαγωγή του επιστημονικού διαλόγου αλλά και η περαιτέρω ενδυνάμωση των διεπιστημονικών συνεργασιών και δεσμών

μεταξύ Σχολικής Ψυχολογίας, σχολικής κοινότητας, φορέων εκπαίδευσης και ψυχικής υγείας και ευρύτερης κοινωνίας. Μέσα από τις συνεργασίες αυτές και τον γόνιμο διεπιστημονικό διάλογο που αναπτύχθηκε μεταξύ των συνέδρων επιχειρήθηκε να διαμορφωθούν απαντήσεις στις νέες προκλήσεις που αναδύονται υπό τις νέες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες.

Οι κεντρικές θεματικές του Συνεδρίου περιλάμβαναν τις σύγχρονες προσεγγίσεις της Σχολικής Ψυχολογίας με έμφαση σε θέματα που αφορούν στην ψυχοδιαγνωστική αξιολόγηση και πρόληψη αλλά και σε παρεμβάσεις στο σχολικό πλαίσιο, θέματα μάθησης και ανάπτυξης, δυσκολίες συμπεριφοράς και μάθησης, στήριξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, διαπολιτισμικές προσεγγίσεις, το ρόλο του σχολικού ψυχολόγου, τον πολυδιάστατο ρόλο του εκπαιδευτικού, τη συνεργασία σχολείου-οικογένειας, κ.ά.

Το επιστημονικό πρόγραμμα του Συνεδρίου περιλάμβανε προσκεκλημένες ομιλίες από διακεκριμένους επιστήμονες της Σχολικής Ψυχολογίας στον διεθνή και ελληνικό χώρο. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν οι κάτωθι προσκεκλημένες ομιλίες, με αλφαβητική σειρά, από: την Dr Cathy Atkinson από το Πανεπιστήμιο του Manchester (τίτλος ομιλίας: «Supporting young people's motivation and behaviour in mainstream schools»), την Ομότιμη Καθηγήτρια Αναστασία Κωσταρίδου-Ευκλείδη από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (τίτλος ομιλίας: «Η αυτο-ρυθμιζόμενη μάθηση και η σημασία της στην ανάπτυξη των ταλέντων των μαθητών»), την Ομότιμη Καθηγήτρια Αγγελική Λεονταρή από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (τίτλος ομιλίας: «Η προοπτική του μέλλοντος ως κίνητρο συμπεριφοράς: Ο ρόλος

Κλάδος σχολικής ψυχολογίας

Συντονίστριες: Ειρήνη Δερμιτζάκη και Διαμάντω Φιλιππάτου

των 'δυνητικών εαυτών'»), την Ομότιμη Καθηγήτρια Ευθυμία Συγκολλίτου από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (τίτλος ομιλίας: «Σχολική Ψυχολογία: Διαδρομή και προοπτικές της») και τον Καθηγητή Kevin Woods από το Πανεπιστήμιο του Manchester (τίτλος ομιλίας: «Student assessment needs: A revolutionary idea?»).

Στο επιστημονικό πρόγραμμα του Συνεδρίου περιλαμβάνονταν επίσης 28 θεματικές συνεδρίες προφορικών ανακοινώσεων, 6 θεματικές συνεδρίες αναρτημένων ανακοινώσεων, 12 προσκεκλημένα συμπόσια, 15 συμπόσια και 5 εργαστήρια. Τα προσκεκλημένα συμπόσια αναφέρονταν σε θέματα μάθησης, ψυχοσυναισθηματικής ανάπτυξης και συμπεριφοράς παιδιών και εφήβων τυπικής ανάπτυξης καθώς και θέματα ψυχοκοινωνικής προσαρμογής και ένταξης στο σχολικό πλαίσιο μαθητών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες. Τα εργαστήρια αφορούσαν σε θέματα αξιολόγησης και

μάθησης συγκεκριμένων γλωσσικών δεξιοτήτων, θέματα διεπιστημονικής αξιολόγησης και διαφορικής διάγνωσης καθώς και θέματα διαφοροποιημένης διδασκαλίας, διαχείρισης της σχολικής τάξης και εφαρμογής ψυχοεκπαιδευτικών παρεμβάσεων στη σχολική κοινότητα.

Τέλος, στο κοινωνικό πρόγραμμα του Συνεδρίου συνέβαλαν με τον δικό τους μοναδικό τρόπο σχολεία της Μαγνησίας. Συγκεκριμένα, κατά την Τελετή Έναρξης έλαβε χώρα μουσική εκδήλωση με το Μουσικό Σχολείο Βόλου ενώ κατά την Τελετή Λήξης παρουσιάστηκε θεατρικό δρώμενο από μαθητές και μαθήτριες του Δημοτικού Σχολείου Αχιλλείου. Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου υπήρξε αλληλεπιδραστική έκθεση των μαθητών και μαθητριών του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Βόλου με θέμα «Το σχολείο που ονειρεύομαι», η οποία αναδείκνυε τις σκέψεις και τις «φωνές» τους για το σχολείο των ονείρων τους.

Κλάδος ψυχολογίας των ΜΜΕ και τεχνολογίας

Συντονιστές: Αντώνης Γαρδικιώτης και Αγγελική Γαζή

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το 1st International Symposium on Intergroup Communication στη Θεσσαλονίκη (21-23 Ιουνίου 2017) το οποίο διοργανώθηκε από τον Αντώνη Γαρδικιώτη (ΑΠΘ) και τον Howie Giles (UC Santa Barbara). Στο συμπόσιο συμμετείχαν 54 σύνεδροι από 15 χώρες με 31 προφορικές ανακοινώσεις, 4 συμπόσια, και 8 αναρτημένες εργασίες. Προσκεκλημένοι ομιλητές ήταν οι Michael A. Hogg, (Claremont Graduate University), Joseph B. Walther, (Nanyang Technological University, Singapore) και Anne Maass, (University of Padova). (το πρόγραμμα και

οι περιλήψεις του συμποσίου βρίσκονται στο www.icsymposium2017.gr.)

Επιστημονική αλήθεια και πειθώ

Νικόλαος Χρηστάκης

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Προφανώς θεωρούμε την επιστημονική αξιοπιστία και ορθολογικότητα ανώτερη αυτής του κοινού νου. Με τον ίδιο όμως τρόπο που ο πολιτικός λόγος στις δυτικές δημοκρατίες δεν κρίνεται παρά ως προς τη δημοφιλία του, μήπως τα κριτήρια επιστημονικότητας υπόκεινται πλέον σε αντίστοιχου είδους στρεβλώσεις; Έχοντας, στα τελευταία τουλάχιστον δημοσιευμένα κείμενά του, ορίσει προγραμματικά την κοινωνική ψυχολογία ως την ευρύτερη μελέτη της κοινωνικής γνώσης, και θέτοντας στο τραπέζι τα πολύπλοκα θέματα της κοινωνικής και της επιστημονικής εγκυρότητας και εμπιστοσύνης, καθώς και των μεταξύ τους σχέσεων, ο Serge Moscovici (2013/2017), πραγματοποιεί *en passant* κάποιες νύξεις οι οποίες -δίκην επιστημολογικών και ηθικών αφορισμών- θα άξιζε τον κόπο να αναφερθούν στο πλαίσιο της επίκαιρης συζήτησης αναφορικά με το μέλλον της ακαδημαϊκότητας.

Η κοινωνική γνώση έχει λοιπόν δύο πηγές, αμφοτέρως εμπλέκουσες την εμπιστοσύνη: τον κοινό νου και την επιστημονική γνώση. Η πρώτη περιλαμβάνει δοξασίες και πεποιθήσεις (αυτονόητες για κάποιους και ξένες για άλλους), δηλαδή το τι ξέρουμε ο ένας για τον άλλον και για τον κόσμο που μας περιβάλλει, το πώς πρέπει να

συμπεριφερόμαστε μεταξύ μας και να δρούμε εντός του. Αναμφίβολα έχει μια ορθολογικότητα, εφόσον όλοι λίγο-πολύ τα βγάζουμε πέρα κοινωνικά και πρακτικά, αλλά αυτή η ορθολογικότητα είναι τρόπον τινά «κατώτερη» από την επιστημονική, τείνοντας να αποδοθεί περισσότερο στον παραδοσιακό, κοινοτικό, δεισιδαίμονα, οιονεί ανορθολογικό και «άγριο» άνθρωπο - ή βέβαια στον άνθρωπο των μαζών, που έχει αφήσει τα (πολιτικά, αν μη τι άλλο) πάθη του ελεύθερα. Σε αντίθεση, η ορθολογικότητα της επιστήμης, στην οποία τόσο συχνά προσφεύγουμε για να υποστηρίξουμε μια (οποιαδήποτε!) άποψη, τείνει να χαρακτηρίζει τον πολιτισμένο άνθρωπο, που, ως άτομο, διαλέγει μόνο το καλύτερο από την κοινωνία και το έθνος του (π.χ. το σεβασμό στους νόμους) και καταφέρνει (σε μια συνηθισμένη στο δυτικό άνθρωπο άσκηση διαχείρισης των αντιφάσεων) να σκέφτεται ανεπηρέαστα, άρα και «καλά».

Ο Moscovici εκφράζει την απορία ως προς ότι περιμέναμε, σύμφωνα με το διαφωτιστικό πρόταγμα, κάθε δοξασία να αντικατασταθεί από εδραία πεποίθηση ή δέσμη υποθέσεων βασισμένων στην επιστήμη και δικαιολογημένα σαρκάζει κάνοντας λόγο για το «σκάνδαλο της κοινωνικής σκέψης», δηλαδή τον πολλαπλασιασμό των ανορθολογικών πεποιθήσεων και των σχετικών φημών σε μια τεχνολογική και «επιστημονική» εποχή. Υποπτεύεται την ύπαρξη κάποιου είδους κοινωνικού εξελικτισμού στην ιδέα της «προόδου»: κάθε παραδοσιακή ή «προηγούμενη» μορφή ζωής και σκέψης οφείλει μοιραία να αντικατασταθεί από την επόμενη, κατ' ανάγκην καλύτερη, «ωριμότερη» - όπως το παιδί που πρέπει να ενηλικιωθεί και τα κράτη που πρέπει να εκδημοκρατιστούν.

Επιστημονική αλήθεια και πειθώ

Όμως οι «παραδοσιακές» κοινωνίες, κοινωνίες ευρείας συναίνεσης (που κάπως βιαστικά και πολιτισμοκεντρικά θεωρούμε «κλειστές») έχουν γνώση, τεχνική και πολιτισμό, όπως άλλωστε και οι δικές μας, όπως όλοι εμείς στην καθημερινότητά μας. Τα στοιχεία αυτά δεν μπορούν να συγκριθούν (για να αποδειχτούν «κατώτερα») με την εξιδανικευμένη επιστημονική μεθοδολογία και γνώση των εγχειριδίων (όσο κι αν κάτι τέτοιο αποτελεί ωραίο «εκπολιτιστικό» άλλοθι...). Από την άλλη μεριά, και κυρίως, καθώς το ξεχνάμε ακόμα περισσότερο, κάθε επιστημονική πειθαρχία και κάθε τομέας γνώσης δεν εξελίσσεται γραμμικά, διότι εξαρτάται από την κοινωνική (ιστορική, οικονομική, ιδεολογική, πολιτική με την ευρεία έννοια...) δυναμική. Η επιστήμη είναι μία ακαδημαϊκή (δηλαδή αμιγώς κοινωνική) πρακτική και οι επαγγελματίες επιστήμονες συνδυάζουν τον κοινό νου με τις ακαδημαϊκές/επιστημονικές αρχές και πρακτικές, πολλώ δε μάλλον που όταν πρόκειται για κοινωνικούς επιστήμονες, υπάρχει η παράδοση να υποχρεούνται να εξετάζουν δημιουργικά (δηλαδή κριτικά) αυτό το συνδυασμό και να εξελίσσουν το εαυτό τους και τη δουλειά τους στο πλαίσιο του.

Σ' αυτή την προαναφερθείσα «ένταση» μεταξύ ατομικού και κοινωνικού, οι δυτικές δημοκρατίες, που παινεύονται ότι έχουν βρει την ιδεώδη ισορροπία μεταξύ κοινωνικού συμβολαίου και κοινωνικής ιδιαιτερότητας (ενδ. Herzfeld, 1987/1998), βασίζουν τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος στη δύναμη του πολιτικού λόγου, δηλαδή στην απρόσκοπτη κυκλοφορία ιδεών και πληροφοριών ως προς τα κοινά, καθώς και στην πειθώ ως προς την ικανότητα των πολιτικών σχηματισμών και, εν τέλει, την επιλογή κυβερνήσεων. Σ' αυτό το πλαίσιο ο πολιτικός λόγος δεν δικαιώνεται πλέον παρά μόνο σε σχέση με την

ικανότητά του να πείσει, σε ένα κλίμα σύγχυσης μεταξύ αλήθειας και αποτελεσματικότητας, κλίμα διόλου ευχάριστο ούτε και θετικό, αν σκεφτεί κανείς την ευρωπαϊκή και ευρύτερη οικονομική πραγματικότητα και κοινωνική κατάσταση, και την εμπιστοσύνη των ευρωπαίων πολιτών για τους θεσμούς τους.

Όμως αυτή η ασθένεια «των καιρών» χτυπά πλέον και τον επιστημονικό λόγο. Σήμερα, με την ενδυνάμωση (και την αποδοχή τους από την ακαδημαϊκή κοινότητα ως αυτονόητων και συναινετικών) κριτηρίων επιστημονικότητας όπως οι κατατάξεις των ιδρυμάτων και το citation index, διαβλέπουμε δύο τουλάχιστον σοβαρούς κινδύνους:

1) την υποβάθμιση της ποιότητας και της ίδιας της αξίας της επιστημονικής γνώσης (εάν η θεωρητική και η εμπειρική έρευνα βασίζονται στην ανάγνωση επιστημονικών αναφορών δημοφιλών μεν, αλλά των οποίων η ευρεία αναγνώριση έχει σαθρές βάσεις, - Ramsden, 2009) καθώς και τη βαθμιαία αποδοχή της ιδέας ότι η μόνη γνώση που αξίζει να αναπαραχθεί είναι η «δημοφιλής». Ως προς, και όπως έχει υπογραμμιστεί (ενδ. Cawkell, 1977), το citation index θα είχε νόημα εάν κάθε ερευνητής (α) ανέφερε μόνο το ακριβώς προηγούμενο σχετικό άρθρο, (β) είχε πρόσβαση σε κάθε άρθρο και περιοδικό στον κόσμο και (γ) ήταν τελείως ελεύθερος από οικονομικούς καταναγκασμούς – καμία σκέψη όμως, ερευνητική ή άλλη, δεν ασκείται, ούτε και υπάρχει, εκτός κοινωνικού πλαισίου.

2) τη διολίσθηση του ευρέως κοινού σε μία ολοένα και λιγότερο απαιτητική πρόσληψη της επιστήμης, κάτι που μπορούμε να αναρωτηθούμε αν δεν έχει ήδη αρχίσει να συμβαίνει στην (ψηφιακή ή μη) «κοινωνία της πληροφορίας» (ενδ. Bronner, 2013).

Θυμίζουμε εδώ την απόλυτη αναγκαιότητα (α) κατανόησης της διαφοράς μεταξύ των «ερευνών» στις οποίες αναφέρονται καθημερινά τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και της ορθής επιστημονικής έρευνας, (β) κριτικής αξιοποίησης της επιστημονικής γνώσης εκ μέρους ερευνητών, φοιτητών και κοινού, θέματα που υπογραμμίζονται από τις πρώτες κιόλας σελίδες κλασικών μεθοδολογικών εγχειριδίων όπως π.χ. αυτό του Christensen (2001/2007).

Μήπως πλέον δρούμε μεταξύ μας όπως με τους facebook-ικούς μας φίλους (ας επιτραπεί αυτός ο νεολογισμός), με τους οποίους ανταλλάσσουμε σύντομα και εντυπωσιακά μηνύματα - δηλαδή σε ό,τι μας αφορά ερευνητικές δημοσιεύσεις με έρευνες περιορισμένων υποθέσεων όπου επιτυγχάνεται το «μοιραίο .05» ή τύπου «instant science» (οι εκφράσεις ανήκουν στον Serge Moscovici), με κύριο κριτήριο τη δημοφιλία, την υπερπαραγωγή (και την ταχύτατη γήρανση), και την εν γένει «ερευνητική ανταγωνιστικότητα», στο πρότυπο του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού (Roberts & Peters, 2008); Δεν κινδυνεύουμε με τον τρόπο αυτό να γίνουμε τόσο αναλώσιμοι όσο οι δημοσιογράφοι που επιλέγουν (;) τις εντυπωσιακότερες επιστημονικές ειδήσεις για να τραβήξουν την προσοχή ενός κορεσμένου κοινού, όσο ίσως και οι κυβερνήτες (ανεξαρτήτως χώρας και χώρου), που αντίστοιχα επικαλούνται «αντικειμενικότητα» και «ρεαλισμό» δήθεν ανεπηρέαστα από την οικονομική εξουσία;

Δύο τελευταίες παρατηρήσεις

- Αναφορικά με την προαναφερθείσα σχέση μεταξύ νεοφιλελεύθερης κοινωνικο-οικονομικής οργάνωσης και ακαδημαϊκής ζωής, έχει ενδιαφέρον να πούμε ότι ναι μεν στο πλαίσιο της θεωρίας των κοινωνικών αναπαραστάσεων επιστήμη και κοινός νους αλληλοεπηρεάζονται συνεχώς, αλλά, όπως ξεκάθαρα το θέτει ο Moscovici, η επιστήμη είναι αυτή που αλλάζει περισσότερο, αυτή που πραγματοποιείται

ευκολότερα, δανειζόμενη από τον κοινό νου έννοιες, εικόνες, αναλογίες για να σκεφτεί, να επικοινωνήσει, να προσαρμοστεί, να εξελιχθεί. Όχι μόνο λοιπόν η επιστήμη παράγει μια «δημώδη μετα-επιστήμη» με τους δικούς της θεσμούς και λειτουργούς, αλλά συμπεραίνουμε ότι υπάρχει ο κίνδυνος να «αλλοτριώνεται» υπέρ του δέοντος και εις βάρος της διαφωτιστικής και κριτικής της αποστολής.

- Για το σκοπό αυτό, ο (κοινωνικός ή μη) επιστήμονας οφείλει να μη χάνει από το νου ότι οφείλει ένα είδος επιστημολογικής «στράτευσης», άλλως ειπείν επιστροφής στην ίδια την κοινωνία, με έμφαση στις φυσικές αισθήσεις, σκέψεις και συμπεριφορές των προσώπων, εν ολίγοις στα βιωμένα νοήματα, με έμφαση επίσης στην κατασκευή, κυκλοφορία και επεξεργασία κάθε στοιχείου, αντικειμένου ή «προϊόντος» του πολιτισμού, στην άρνηση κατά το δυνατόν της instant science, καθώς και στην εν γένει θεωρητική και μεθοδολογική ανοιχτότητα και δημιουργικότητα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Bronner, G. (2013). *La démocratie des crédules*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Cawkell, A.E. (1977). Science perceived through the Science Citation Index. *Endeavour (new ser.)*, 1, 57–62.
- Christensen, L. B. (2007). *Η πειραματική μέθοδος στην επιστημονική έρευνα*. Αθήνα: Παπαζήσης. (8^η αγγλ. έκδ. 2001).
- Herzfeld, M. (1998). *Η ανθρωπολογία μέσα από τον καθρέφτη. Κριτική εθνογραφία της Ελλάδας και της Ευρώπης*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια (αγγλ. έκδ. 1987).
- Moscovici, S. (2017). *Το σκάνδαλο της κοινωνικής σκέψης. Κείμενα για τις κοινωνικές αναπαραστάσεις*. Αθήνα: Πεδίο (γαλ. έκδ. 2013).
- Ramsden, J. J. (2009). Impact factors: a critique. *Journal of biological physics and chemistry*, 9, 139-140.
- Roberts P., & Peters, M. A. (2008). *Neoliberalism, Higher Education and Research*. Rotterdam: Sense.